

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

УДК 37.013.42:378.22.00189

Галина Кузан, кандидат філологічних наук
Львівського державного університету внутрішніх справ

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

У статті в рамках компетентісного підходу представлено роль та значення використання інтерактивних методів та технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців юридичної сфери у вищій школі; обґрунтовано можливості та доцільність впровадження у навчальний процес кооперативної та колаборативної форм навчання, проаналізовано їх значення для формування професійної компетентності в умовах вищої школи.

Ключові слова: професійна підготовка, інтерактивні методи і технології, компетентісний підхід, кооперативне навчання, колаборативне навчання.

Літ. 7.

Галина Кузан, кандидат філологічних наук
Львівського державного університету внутрішніх справ

РОЛЬ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РЕАЛИЗАЦИИ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОХОДА К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ЮРИДИЧЕСКОЙ СФЕРЫ

В статье в рамках компетентностного подхода представлены роль и значение использования интерактивных методов и технологий в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов юридической сферы; обоснованы возможности и целесообразность внедрения в учебный процесс кооперативной и коллаборативной форм обучения, проанализировано их значение для формирования профессиональной компетентности в условиях высшей школы.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, интерактивные методы и технологии, компетентностный подход, кооперативное обучение, коллаборативное обучение.

Haluna Kyzan, Candidate of Philological Sciences
Lviv State University of Internal Affairs

THE ROLE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN THE IMPLEMENTATION OF THE COMPETENCY APPROACH IN THE PROCESS OF TRAINING OF FUTURE LAWYERS

The article deals with the competency approach and its role in the process of using the interactive methods and technologies for high school training of future law specialists; it proves the possibility and expediency of cooperative and collaborative methods into the learning process and analyzes its importance for the formation of professional competence of future lawyers.

Keywords: training, interactive methods and technologies, competence approach, cooperative learning, collaborative learning.

Постановка проблеми. Глобальні суспільні зрушення на початку третього тисячоліття, зумовлені науково-технічним прогресом, швидкою інформатизацією та комп'ютеризацією, демократизацією суспільного життя у більшості країн світу, маючи швидкий, системний, незворотний характер, поглиблюють та прискорюють загальносвітові соціально-економічні, політичні, соціокультурні процеси, які визначають розвиток людства на сучасному етапі його життєдіяльності і стосуються всіх сфер його діяльності й існування, зокрема й освітньої сфери як одного з найважливіших соціальних інститутів. З огляду на це професійна підготовка фахівців

різних галузей у будь-якій країні виступає надзвичайно важливим завданням держави, гострота рішення якого залежить насамперед від того, на скільки близько знаходяться ті або інші фахівці до сфери життєдіяльності суспільства.

В умовах глибоких соціально-економічних, соціально-культурних, політичних і духовних перетворень, які відбуваються в сучасній Україні, одним із пріоритетних завдань модернізації системи вищої освіти виступає забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців юридичної сфери на рівні міжнародних вимог, здатних добре орієнтуватися в сучасних реаліях і адекватно реагувати на них, знаходити оптимальні шляхи попередження і подолання

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

виникаючих проблем, конкурентоздатних як на вітчизняному, так і світовому ринку праці. У зв'язку з цим одним із основних завдань вищої школи, разом із формуванням гармонійно розвиненої особистості, є завдання формування професійно компетентного фахівця, який не тільки вміє оперувати власними знаннями, а й готовий змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, швидко приймати рішення, активно діяти, оперувати й управляти інформацією, навчатись упродовж життя.

Запровадження компетентнісного підходу в європейську освітню практику стартувало ще у 1996 році. Тоді в доповіді Міжнародної комісії ЮНЕСКО з освіти для XXI століття "Освіта. Прихований скарб" було сформульовано чотири принципи, на яких має базуватись освіта: навчитись жити разом, навчитись отримувати знання, навчитись працювати, навчитись змістовно і достойно жити. Ці принципи було розвинуто у подальших тривалих дослідженнях. Їх результати висвітлено у доповіді ради Європи "Ключові компетентності для Європи" (2006), у якій головною ідеєю є центрованість на переосмислення ролі знань та практикоорієнтованих результатах усіх ланок освіти.

Згідно документів Міжнародного департаменту стандартів для навчання й освіти компетентність визначається як спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати поставлені завдання; містить у собі знання, вміння, навички й ставлення, що дають змогу особистості ефективно виконувати ті чи інші функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або конкретній діяльності [7].

Перехід України до нової освітньої парадигми, у якій виявилися актуальними гуманістичний і компетентнісний підходи, зумовив зміни у стратегії професійної підготовки юристів у вищій школі, багатоплановість діяльності яких вимагає виконання широкого спектру професійних ролей і функцій.

Питання гуманістичного і компетентнісного підходів стали ключовими у нормативних документах у галузі розвитку національної загальної середньої і вищої освіти. Зміст сучасної підготовки за тією чи іншою спеціальністю представлений у нормативній моделі компетентності – освітньо-кваліфікаційній характеристиці, яка відображає науково обґрунтований склад професійних знань, умінь і навичок. Кваліфікаційна характеристика фахівця – це, по суті, зведені узагальнені вимоги до нього на рівні його теоретичного і практичного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Аналіз

науково-педагогічної інформації свідчить про те, що різні аспекти компетентнісного підходу в системі вищої освіти у контексті гармонізації, гуманізації особистості на основі морально-етичних цінностей стали предметом наукового дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців – М. Авдєєвої, В. Байденко, В. Бондар, П. Бачинського, Н. Бібік, А. Вербицького, О. Дубасенюка, І. Зязюна, Л. Єлагіної, Л. Іванової, В. Краєвського, Н. Кузьміної, А. Маркової, Л. Мігіної, О. Савченко, Т. Смагіної, С. Трофименко, С. Трубачової, Н. Фоменко та ін. Проблема професійної підготовки майбутніх юристів стала предметом дослідження таких учених, як А.В. Білоножко, В.Я. Бобров, Ю.Ю. Бойко, М.Є. Василенко, О.В. Іванова, Т.Б. Поясок, В.С. Рижиков, В.М. Савіщенко, С.В. Федорова, Е.Л. Харчевникова і багатьох інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Аналіз та узагальнення сучасної психолого-педагогічної літератури засвідчує, що у ній відсутнє комплексне висвітлення організації практичного навчання студентів на основі інтерактивної взаємодії, що свідчить про те, що проблема підготовки майбутніх фахівців юридичної сфери як суб'єктів учбового процесу професійної підготовки вивчена недостатньо.

Метою статті є висвітлення окремих аспектів застосування інтерактивних технологій та методів навчання з метою формування професійної компетентності у процесі підготовки майбутніх юристів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Компетентнісний підхід у професійній підготовці юристів вимагає принципово нової організації професійної освіти, що являє собою процес формування фахівців нового типу, здатних швидко й адекватно реагувати на зміни, які відбуваються у суспільстві, спроможних до переоцінки накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей, здатних набувати нові знання і готових до кооперації з колегами і роботи в команді.

Рішення цього завдання передбачає пошук відповідей на наступні питання: до чого ми повинні готувати фахівця-юриста в сучасних соціально-економічних умовах і що доцільно змінити, удосконалити в змісті, структурі, формах і методах підготовки студентів до професійної діяльності?

У практиці організації учбового процесу у вищій школі використовуються різні моделі навчання: пасивна, в якій студент виступає в ролі "об'єкта" навчання; активна – при якій учбова діяльність реалізується через рефлексію, виконання творчих завдань, самостійну роботу

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

студентів, за якої вони виступають вже у статусі “суб’єкта” навчання; інтерактивна – що припускає реальну атмосферу ділової співпраці викладача і студентів по розв’язанню проблем, коли усі взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії колег з команди і свою власну поведінку. Безумовно, кожна з представлених моделей має право на існування, проте з точки зору сучасної педагогіки і цілей професійної підготовки майбутнього фахівця у вищій школі особлива роль належить активній та інтерактивній моделям, що спрямовані на формування професійної компетентності, припускають демократичний стиль викладання і орієнтовані не лише на тісну взаємодію студентів з викладачем, але і один з одним.

В наші дні вже ні у кого не викликає сумніву той факт, що знання самі по собі, без умінь і навичок їх застосування на практиці не можуть розв’язати проблему підготовки людини до реальної діяльності. Отже, метою професійної освіти стають не просто знання, а передусім уміння, формування певних якостей особи майбутнього фахівця і ключових компетенцій, які повинні підготувати студентів до професійної діяльності. Одним з шляхів досягнення цієї мети і є використання інтерактивних методів і технологій у навчальному процесі вищої школи.

Акцентуючи увагу на ролі інтерактивного навчання, ми виходили з того, що учбові плани і програми підготовки майбутніх юристів орієнтовані переважно на оволодіння студентами теоретичними основами юридично-правової діяльності, в той же час значно менше уваги приділяється забезпеченню практичної підготовки, що вимагає зміни програм і збільшення тривалості учбових практик, створення умов навчання, наближених до реальних, – тобто використання можливості глибокого занурення в модель майбутньої професійної діяльності. Важливо наголосити, що інтерактивне навчання, на відміну від традиційного, припускає також в першу чергу зміщення акценту з діяльності викладача на діяльність студента. Саме таку можливість і надає система інтерактивних методів навчання.

Міжособистісна, діалогічна взаємодія в системах “Викладач – студент” і “студент – студент”, робота в малих групах на основі співпраці, активна рольова і тренінгова організація навчання в інтерактивній моделі професійної підготовки сприяє формуванню умінь і навичок майбутніх фахівців організувати свою роботу на основі професійно виваженого, науково обґрунтованого спілкування з суб’єктами сфери взаємодії.

Практично усі види професійної діяльності юриста здійснюються через організацію спілкування. Отже, компетентність у сфері спілкування виступає одним з головних показників високого професіоналізму фахівця. Не випадково саме спілкування вважається однією з найважливіших, а часто і найскладніших ланок у різних сферах діяльності [4]. Саме тому не менш важливою позитивною якістю інтерактивних методів навчання є і те, що вони сприяють формуванню у студентів комунікативних умінь і навичок. Адже для того, щоб ефективно працювати разом, їм необхідно застосовувати комунікативні уміння: уміння ухвалення рішень, побудови довіри, безпосередньо спілкування, вирішення конфліктів і т.п. У зв’язку з цим важливо акцентувати увагу на тому, що формування комунікативної компетенції майбутніх юристів передбачає системну роботу як по ознайомленню студентів із структурою, функціями, засобами, правилами спілкування, так і цілеспрямовану роботу по формуванню комунікативних умінь і навичок. Так, наприклад, при вивченні курсу “Іноземна мова професійного спрямування” використання на практичному занятті інтерактивних методів дозволяє студентам не лише усвідомити значення умінь фахівця спілкуватися з клієнтом іноземною мовою, але і реально оцінити свій комунікативний потенціал, визначити для себе перспективи самовдосконалення.

Для того, щоб адекватно оцінити особистісні ресурси клієнта в процесі вирішення його проблеми, а також здійснювати вплив на нього для досягнення бажаних змін, юрист повинен добре володіти невербальними засобами спілкування. Слід зазначити, що це одна з найскладніших ланок у формуванні комунікативної компетенції майбутніх фахівців. Адже на вираження і сприйняття усної мови впливають як паралінгвістичні засоби комунікації (погляд, рухи тіла, міміка, жести, пози і так далі), так і екстралінгвістичні (інтонація, темп мови, акцентування певних частин висловлювання, емоційне забарвлення мови, тембр, висота, сила голосу, дикція) [2; 4]. Саме орієнтуючись на них, можна точніше визначити психологічний стан свого співрозмовника, рівень усвідомлення або неусвідомлення ним проблеми і багато що інше. Ігнорування навіть однієї з цих особливостей може привести до нерозуміння ситуації, спотворення інформації, неприйняття особи.

У зв’язку з цим важливо навчити студентів не лише самим правильно використовувати паралінгвістичні й екстралінгвістичні засоби спілкування, а і сформувати у них уміння

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

“зчитувати” їх зі своїх співрозмовників. Наша практика роботи із студентською аудиторією підтверджує доцільність використання в цьому випадку ігрових технологій, спрямованих на закріплення конкретних комунікативних знань і формування відповідних комунікативних умінь, розширення представлення учасників відносно життєвих і професійних ситуацій, набуття ними нового, значимого для них досвіду соціальної комунікативної поведінки. Так, наприклад, формуванню умінь аналізувати невербальну поведінку клієнта сприяє вправа, яку ми назвали “Упізнай емоцію”: викладач роздає студентам картки, на яких написані назви емоцій. Кожен, хто отримав картку, повинен, не показуючи її своїм однокласникам, зображувати позою, жестом, мімікою і озвучити емоцію (не називаючи її) за допомогою екстралінгвістичних засобів. Завдання групи при цьому – визначити, яка саме емоція була продемонстрована. Після цього в групі обговорюються ознаки, на підставі яких учасники визначили характер емоції. Ця ж вправа може бути і видозмінена, якщо презентувати певні емоції, пропонується не окремим учасникам, а групам, в яких кожен член групи повинен виразити емоцію за допомогою певного невербального засобу спілкування.

Користь від цієї вправи полягає в тому, що, з одного боку, вона дозволяє розширити спектр прояву емоцій, формує уміння їх ідентифікувати і зіставляти з психологічним станом співрозмовника, а з іншого боку – сприяє розвитку виразності поведінки.

Особливе місце у формуванні професійної компетенції майбутніх юристів посідає тренінгова робота, в процесі реалізації якої немає пасивних спостерігачів і слухачів, навчання відбувається в інтерактивному режимі, а засвоєння знань і формування відповідних умінь і навичок протікає швидше, ніж при використанні будь-якої іншої форми навчання. Сприяє цьому і розташування учасників тренінгу по колу, що полегшує спілкування студентів як з викладачем, так і один з одним, сприяє створенню атмосфери довіри в аудиторії.

Використання в учбовому процесі імітаційних технологій, в основі яких лежить імітаційно-ігрове моделювання реальної професійної діяльності, дозволяє формувати професійний досвід в умовах квазі-професійної діяльності.

Так, наприклад, участь студентів під час практичних занять у ділових рольових іграх має найважливіше значення для формування професійного мислення і мови, навичок професійної взаємодії.

Ділова гра дозволяє значно підвищити

зацікавленість студентів, активізувати їх увагу, глибоко зрозуміти суть об'єктів, що вивчаються, і представити себе в ролі фахівця, працюючого як з конкретною категорією клієнтів, так і в різних ситуаціях по вирішенню різного типу професійних завдань [1].

Ігрові методи допомагають розкриттю творчих здібностей майбутніх фахівців під час пошуку найбільш ефективних рішень, вчать не боятися можливих помилок, набувати досвіду практичної роботи.

Метод конкретних ситуацій сприяє формуванню у студентів умінь відбору і аналізу найбільш важливих чинників, які викликають проблему, актуалізує і мобілізує теоретичні знання, сприяє науковому обґрунтуванню рішень, що приймаються. Ситуаційне навчання орієнтується на те, що знання і уміння даються не як предмет, на який має бути спрямована активність студента, а як засіб рішення завдань в професійній діяльності [5].

З метою аналізу конкретної соціально-педагогічної ситуації студентам можна запропонувати гру “Проблема на долоні”, під час якої кожному учасникові пропонується подивитися на проблему з боку таким чином, ніби він тримає її на своїй долоні. Аналіз ситуацій дає можливість обґрунтовувати обрану позицію, проілюструвати її конкретними діями. Відстоювання цієї позиції доцільно проводити у вигляді дискусії, опонентами в якій можуть виступати як товариші по групі, так і викладач.

З огляду на те, що компетентнісний підхід у професійній підготовці юристів переміщує акценти з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок в площину формування й розвитку в майбутніх фахівців професійної компетентності, здатності діяти практично і творчо застосовувати набуті знання і досвід у різних ситуаціях, то це вимагає від викладача змістити акценти у своїй навчальній діяльності з інформаційної площини на організаційно-управлінську. Надзавдання такої освіти полягає в надбанні студентом досвіду самостійного аналізу і діяльності в ситуаціях, що вимагають відповідних здібностей. За цих умов знання вводяться не в готовій формі, яка по суті призводить до виродження знань в сурогат, а свого роду “виросуються” у процесі навчальної діяльності, яка носить характер квазі-досліджень і організовується за допомогою методу учбових завдань, які вирішуються в умовах тісної співпраці як між викладачем і студентами, так і між самими студентами. Саме тому в рамках компетентнісного підходу вагоме місце в інтерактивній моделі професійної підготовки посідають технології

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

кооперативного та колаборативного навчання, які, крім того, дозволяють формувати таку важливу якість компетентного фахівця, як відповідальність за результативність своєї роботи, його здатність серед безлічі рішень обирати найбільш оптимальне, аргументовано спростувати неправдиві рішення.

Кооперативне навчання, в основу якого закладені конструктивістські підходи, – це технологія навчання в малих групах, які діють по інструкції, спеціально розробленій для них викладачем. Кожен із студентів працює над своїм завданням, своєю частиною матеріалу до повного розуміння поставленої проблеми і завершення роботи по її вирішенню. Потім студенти обмінюються знахідками таким чином, що робота кожного є дуже важливою і істотною для роботи усіх інших, оскільки без неї завдання не вважатиметься виконаним (частина важливої інформації буде втрачена, інші групи, що вчать, її не отримають). Потенційно кооперативне навчання припускає досягнення інтелектуальної автономності студента і можливості розвитку його соціальної та професійної компетентності за рахунок взаємодії п'яти основних компонентів. Перший компонент – позитивна взаємозалежність. Кожен студент, отримуючи свою частину завдання, повинен розуміти, що досягнення ним хорошого результату можливе лише за умови, якщо його партнер по команді також досягне хорошого результату. А від цього, безумовно, виграє і кожен окремо. З даного компоненту логічно витікає другий – структурована індивідуальна відповідальність за результативність загальної справи.

Допомагаючи, сприяючи, підтримуючи, стимулюючи і схвалюючи зусилля один одного, студенти реалізують третій компонент кооперативного навчання, який полягає у забезпеченні стимулювання ними успіхів один одного. Акцент робиться на тому, як вирішувати проблеми, як пов'язувати те, що вивчається зараз, з тим, що вивчалось раніше.

Формування у студентів низки соціальних навичок (лідерства, ухвалення рішення, створення довіри, комунікації і управління конфліктами тощо) виступає четвертим компонентом кооперативного навчання. І, нарешті, п'ятий компонент – визначення способів удосконалення процесів групової роботи шляхом опису того, які дії кожного з членів групи були найбільш оптимальні та корисні для забезпечення ефективних робочих взаємовідносин і чи усі члени групи досягли своїх учбових цілей. Це дає можливість студентам приймати рішення про те, які моделі поведінки слід розвивати далі, а які доцільно змінити.

Наш досвід застосування кооперативного навчання у процесі професійної підготовки майбутніх юристів дозволяє стверджувати про його ефективність і доцільність для формування у студентів навичок роботи в команді та подолання і попередження непрофесійних і неналежних дій.

Важливо відзначити, що вербальні та невербальні реакції членів групи під час кооперативного навчання забезпечують важливий зворотний зв'язок діяльності студентів. Крім того вони отримують можливість краще упізнати один одного як на особистісному, так і на професійному рівні.

Кооперативне і колаборативне навчання мають схожі та відмінні риси [3]. Як подібні явища, вони характеризуються спільним виконанням поставленої мети, але під час колаборативного навчання, на відміну від кооперативного, акценти зміщуються з індивідуального завершення завдання, на динаміку розвитку співпраці, взаємного залучення учасників до взаємодії за допомогою координованих зусиль для розв'язання проблемних ситуацій у рамках колаборативної групи [6]. Колаборація акцентує спільність роботи, кооперація – продукт цієї роботи.

Висновки. Практика викладання дисциплін циклу професійної і практичної підготовки майбутніх юристів у вищій школі з використанням інтерактивних методів та технологій дає підстави для таких висновків: 1) студенти більш осмислено і обґрунтовано підходять до вивчення учбового матеріалу, звикають до систематичного, якісного і вдумливого його засвоєння, усвідомлюючи його значення для практичної навчальної і професійної діяльності; 2) шляхом активного включення у навчальний процес студенти вирішують професійні завдання і питання соціальної взаємодії; 3) квазі-професійний досвід сприяє розвитку у майбутніх юристів пізнавальної активності, дає можливість зв'язати теорію з реальною практикою.

Інтерактивна модель організації процесу професійної підготовки майбутніх юристів, яка реалізується через впровадження кооперативного і колаборативного навчання, шляхом використання імітаційних вправ і тренінгів, ролевих ділових ігор, аналізу і моделювання ситуацій з подальшою командною побудовою “дерева цілей” по вирішенню конкретних проблем – усе задає контури і контексти майбутньої професійної діяльності, сприяє формуванню їхньої мотивації до професійного саморозвитку і закріплення отриманих теоретичних знань, а з іншого боку – завдяки формуванню ключових,

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

базових і професійних компетенцій у процесі інтерактивного навчання готує до реальної роботи, що дозволить кожному студенту вже безпосередньо у процесі навчання починати формувати свій власний проект професійної діяльності.

1. Бабаева В.В. Реализация инновационных технологий в процессе подготовки будущих преподавателей профессионального образования / В.В. Бабаева // Молодой ученый. – 2012. – №8. – С. 306 – 308.

2. Вальфовська Т.О. Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети / Т.О. Вальфовська // Шлях освіти. – 2001. – №3. – С. 13 – 16.

3. Гузев В.В. Методы и организационные формы обучения / В.В. Гузев. – М.: Народное образование, 2001. – 128 с.

4. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом: зб. наук. пр. / наук. ред. А.Й. Капська. – К.: ДЦССМ, 2003. – 87 с.

5. Лаврентьев Г.В., Лаврентьева Н.Б., Неудахина Н.А. Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов / Г.В. Лаврентьев, Н.Б. Лаврентьева, Н.А. Неудахина. – Ч. 2. – Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2002. – 185 с.

6. Панфилова А.П. Игротехнический менеджмент. Интерактивные технологии обучения и организационного развития персонала [Текст]: учебное пособие. / А.П. Панфилова. – СПб.: ИВЭСЭП “Знание”, 2003. – 535 с.

7. Spekters. J. Michaelde Teja. Peana. ERIC Clearinghouse on Information and Technology Syracuse NY. Competencies for Teaching. ERIC Digest. Competence. Competencies and Certification. – 2001. – P. 1 – 3.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2016

УДК 373.31.2

Тетяна Молнар, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

В умовах модернізації освіти актуалізується проблема становлення і розвитку ідей діяльнісного підходу. У статті, за результатами теоретичного аналізу, з'ясовано сутність дефініції “діяльнісний підхід”, охарактеризовано категорію діяльнісного підходу в контексті навчання молодших школярів, розкрито особливості впровадження означеного підходу в освітній процес початкової школи.

Ключові слова: діяльність, діяльнісний підхід, молодші школярі, початкова школа.

Літ. 6.

Татьяна Молнар, кандидат педагогических наук, доцент кафедры теории и методики начального образования Мукачевского государственного университета

ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД К ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

В условиях модернизации образования актуализируется проблема становления и развития идей деятельностного подхода. В статье, по результатам теоретического анализа, установлено существование дефиниции “деятельностный подход”, охарактеризовано категорию деятельностного подхода в контексте обучения младших школьников, раскрыты особенности внедрения указанного подхода в образовательный процесс начальной школы.

Ключевые слова: деятельность, деятельностный подход, младшие школьники, начальная школа.

Tetyana Molnar, Ph.D. (Pedagogy), Associate Prof. of the Pedagogy and Methods of primary Education Department Mukachevo State University

AN ACTIVITY APPROACH OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE ELEMENTARY SCHOOL

The problem of formation and development of ideas of active approach considered be actualized in terms of modernization of education. The article, supported by the results of theoretical analysis, reveals the essence of the definition “activity approach”, describes the category of active approach in the context of teaching the primary school pupils, and discloses features of implementing this approach in the educational process of elementary school.

Keywords: activity approach, primary school students, elementary school.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство характеризується мінливістю, динамічністю, насиченістю інформації, інтенсифікацією комунікації, мобільністю тощо. Спрямованість системи освіти на переважне засвоєння системи знань, яка була традиційною і виправданою ще